

Bank Polski

Centrum
Analiz

Agro Nawigator 4/2022

Analizy Sektorowe

30 grudnia 2022

2023 rokiem spadków cen na rynkach rolnych?

SUROWCE ROLNE:

- **Zboża:** GUS nieznacznie skorygował w dół krajowe szacunki zbiorów zbóż w 2022. Umowa dot. korytarza eksportowego dla ukraińskich zbóż wpłynęła negatywnie na saldo handlu zagranicznego polskimi zbożami.
- **Rzepak:** Wzrost światowej produkcji rzepaku. Wzrosły zbiory w Polsce, mimo to notuje się znaczący import. Ceny rzepaku najniższe od stycznia'22.
- **Mleko:** Możliwe odbicie światowej produkcji mleka w 2023. Skup mleka w Polsce wciąż notuje wzrosty, ale istnieje ryzyko spowolnienia w najbliższych miesiącach. Ceny produktów mleczarskich odnotowały spadki w 4q22.
- **Wołowina:** Odbudowuje się światowa produkcja wołowiny. Spadki ubojów notuje się jednak w UE, w tym w Polsce. Możliwe są obniżki cen w 2023.
- **Drób:** Spadki krajowej produkcji drobiu w 2h22. Ceny skupu wciąż znajdują się tendencji wzrostowej. Wzrosty w dużej mierze dotyczą indyków.
- **Wieprzowina:** Kontynuacja spadków produkcji wieprzowiny w UE. Ceny trzody chlewnej wzrosły. Bariera popytu stanowi jednak ograniczenie dla dalszych podwyżek.
- **Owoce:** Mniejsze zbiory jabłek na świecie z uwagi na spadek produkcji w Chinach. Malejący popyt w Egipcie odbija się na polskim handlu jabłkami.
- **Warzywa:** Wyższe od oczekiwań zbiory warzyw gruntowych w Polsce. Znaczący wzrost cen cebuli. Wzrosty cen pomidorów tłumione są tańszym importem.

NAWOZY:

- Wysokie ceny gazu nie muszą oznaczać wzrostów cen nawozów - za spadkami przemawia niższy popyt oraz wzrosty produkcji.

Departament Analiz Ekonomicznych
www.pkobp.pl/centrum-analiz

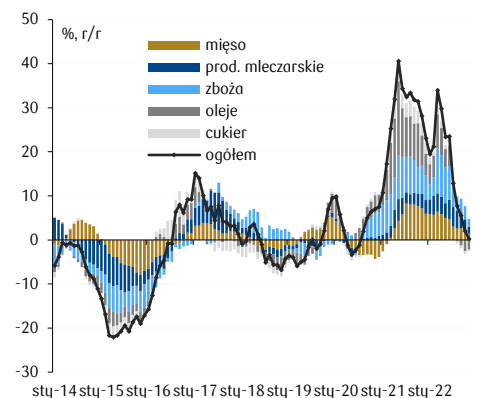
@PKO_Research

Zespół Analiz Sektorowych
analizy.sektorowe@pkobp.pl

Mariusz Dziwulski
tel. 22 521 81 88

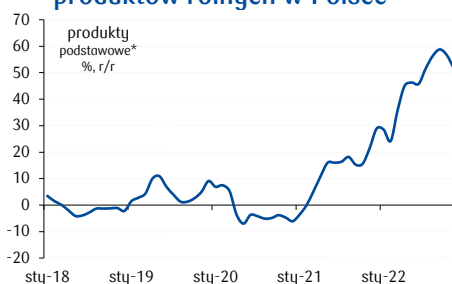
Maciej Rozkrut
tel. 22 521 81 88

Indeks cen żywności FAO – struktura

Źródło: FAO, PKO Bank Polski

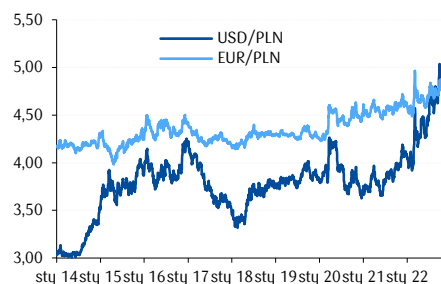
Zmiany cen skupu podstawowych produktów rolnych w Polsce

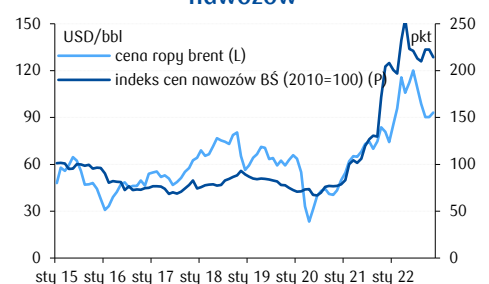
*pszenica, żyto, żywica wołowej, żywica wieprzowiny, drób, mleko krowie

Źródło: GUS, NBP, Bank Światowy, PKO Bank Polski

Kursy walut

Cena ropy vs światowy indeks cen nawozów

Zboża

ZBIORY PSZENICY JEDNAK WYŻSZE W SEZ. 2022/23

- W 4q22 szacunki głównych ośrodków analitycznych przyniosły niewielkie zmiany w dół w ocenach światowych zbiorów w sez. 2022/23. Według USDA tempo wzrostu światowej produkcji (+0,2% r/r) pszenicy będzie wolniejsze od wzrostu konsumpcji, co doprowadzi do uszczuplenia światowych zapasów tego zboża o 3,2% r/r. Światowe zapasy kukurydzy na koniec sez. 2022/23 zmniejszą o 2,8% r/r, wskazując na wciąż napięty bilans zbóż na świecie.
- Mimo pogorszenia oczekiwań związanych z produkcją na Ukrainie, poprawiły się prognozy dla ukraińskiego handlu zbożem wskutek przedłużenia porozumienia dot. eksportu zbóż z tego kraju drogą morską. USDA szacuje, że zapasy kukurydzy na Ukrainie na koniec sez. 2022/23 wzrosną o 35% r/r, podczas gdy w listopadzie oczekiwano wzrostu aż o 94% r/r.
- GUS skorygował nieznacznie w dół szacunki zbiorów zbóż w Polsce w 2022. Według grudniowych oszacowań, produkcja zbóż podstawowych w Polsce zmalała o 1% r/r, podczas gdy we wrześniu oczekiwano ich wzrostu o 0,4% r/r.

WZROST POLSKIEGO EKSPORTU ZBÓŻ

- Pierwsze miesiące sez. 2022/23 charakteryzowały się dynamicznym wzrostem polskiego eksportu zbóż – wg GUS w 3q22 zwiększył się on o 29% r/r, a w październiku o 22% r/r. Porozumienie dotyczące korytarza eksportowego dla ukraińskich zbóż drogą morską zmniejszyło presję na reeksport zbóż z Polski i finalnie przyczyniło się do pogorszenia salda handlu zagranicznego zbożami.

CENY ZBÓŻ W TENDENCJI MALEJĄCEJ

- Zwiększona podaż z Ukrainy oddziałuje lokalnie na spadki cen kukurydzy, niemniej zmiany cen zbóż w Polsce są w głównej mierze odzwierciedleniem tendencji na rynkach światowych. Ważniejszym czynnikiem spadków jest złagodzenie nastrojów na rynku zbóż związane ze zwiększeniem dostępności zbóż ukraińskich (przedłużenie umowy dot. korytarza eksportowego), wzrostem podaży eksportowej z niektórych istotnych rynków czy też obniżką globalnego popytu, mającą odzwierciedlenie w spadkach cen surowców nieżywnościowych, np. ropy.
- Przeciętna cena skupu pszenicy w Polsce w lis'22 była wyższa o blisko 28% r/r (GUS), jednak w stosunku do szczytów z maja niższa o 8,5%. Ceny w kontrakcie terminowym na mar'23 (Euronext) w połowie grudnia spadły poniżej 300 EUR/t, tj. poziomu najniższego od mar'22. Koniec miesiąca przyniósł jednak odbicie z uwagi na mrozy w USA.

PERSPEKTYWY 2023

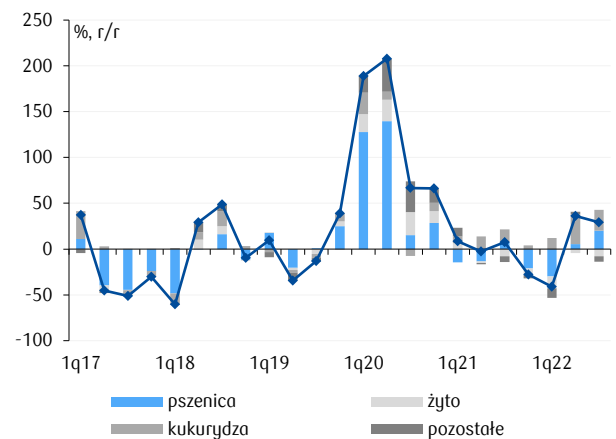

Uwzględniając uwarunkowania podaży-popytowe na rynku zbóż, oceniamy, że bardziej prawdopodobnym scenariuszem są dalsze spadki cen, niż ich wzrosty. Przeciętna cena skupu pszenicy w 2023 może zmienić się w zakresie od -15% r/r do +1% r/r. Rynek wciąż będzie dostosowywał się do wojennych uwarunkowań a słabnący popyt, związany ze spowolnieniem gospodarczym, będzie czynnikiem oddziałującym na spadki cen. Ograniczenia podaży wciąż jednak będą utrzymywać ceny na podwyższonym poziomie. Istotnym ryzykiem dla rynku zbóż pozostają uwarunkowania geopolityczne, natomiast dynamika cen determinowana będzie w dużej mierze zmianami w prognozach i szacunkach światowej produkcji zbóż w 2023.

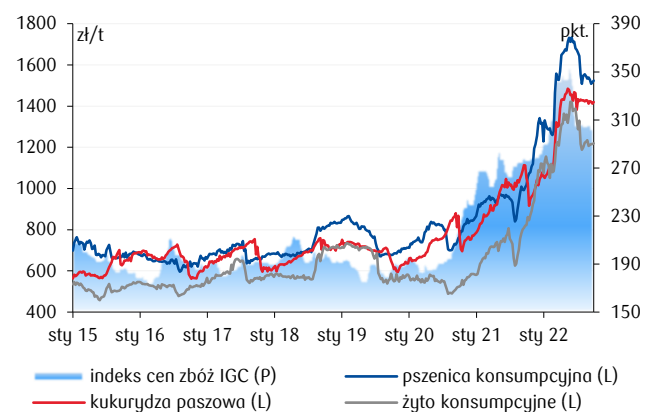
Pszenica i kukurydza - światowa produkcja i zapasy końcowe (mln t) – prognozy USDA (grudzień22)

	2020/21	2021/22	2022/23	%, pp; r/r
Pszenica				
Produkcja	775	779	781	0,2
Zapasy końcowe	290	276	267	-3,2
Zapasy końcowe/zużycie (%)	37,1	34,8	33,9	-1,0
Kukurydza				
Produkcja	1129	1217	1162	-4,5
Zapasy końcowe	293	307	298	-2,8
Zapasy końcowe/zużycie (%)	25,6	25,5	25,5	0,0

Polski eksport zbóż (wolumen)

Ceny zakupu zbóż w Polsce

Źródło: MRiRW, GUS, USDA, KE, IGC, PKO Bank Polski

Rzepak

REKORDOWE ZBIORY RZEPAKU NA ŚWIECIE

- Według USDA, światowa produkcja rzepaku w sez. 2022/23, po znaczących spadkach w sez. 2021/22, odbiła do rekordowego poziomu 84,3 mln t (+14% r/r). Głównym czynnikiem wzrostu jest odbudowa zbiorów w Kanadzie (+38% r/r), po spadkach wywołanych suszą w 2021, a także większa produkcja w UE (+13% r/r). Wzrost produkcji, mimo wojny, odnotowano także na Ukrainie (+6% r/r). Wyższe zbiory sprzyjały odbudowie zapasów rzepaku, co sprawiło, że światowy bilans dla tego surowca stał się bardziej komfortowy, choć zapasy końcowe rzepaku prawdopodobnie będą niższe niż w latach 2017-2019.
- Rynek rzepaku znajduje się pod wpływem lepszych oczekiwań produkcji soi w krajach Ameryki Płd. USDA w grudniu'22 oszacował światową produkcję olejów roślinnych w sez. 2022/23 na poziomie wyższym o 4,1% r/r.
- Wzrost produkcji rzepaku w 2022 odnotowano również w Polsce. Według wynikowego szacunku GUS tegoroczne zbiory wyniosły rekordowe 3,6 mln (+13% r/r), w większym stopniu z powodu wzrostu powierzchni upraw o 8% r/r (wysokie ceny, zachęcające do podejmowania produkcji) niż wzrostu plonów.

SILNY WZROST IMPORTU RZEPAKU

- Według GUS polski import rzepaku w pierwszych 4 mies. sez. 2022/23 (lip-paź) zwiększył się aż 2,9-krotnie w relacji rocznej, tj. o 365 tys. t. Wzrost importu jest efektem zwiększonych zakupów rzepaku na rynku ukraińskim, które umożliwiło zniesienie kontyngentów i ceł na towary rolne z Ukrainy w czerwcu'22 połączone ze wzrostem podaży w tym kraju. Jednocześnie polski eksport nasion zmalał w analogicznym okresie o 27% r/r (-57 tys. t), co w obliczu wyższej produkcji rzepaku znacząco zwiększyło jego krajową podaż.

CENY NAJNIŻSZE OD STYCZNIA

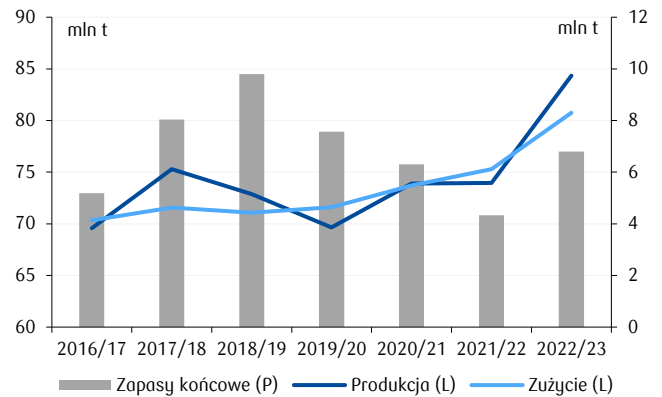
- W połowie grudnia ceny rzepaku w kontrakcie terminowym na lut'23 (Euronext) ukształtowały się na poziomie 559 EUR/t tj. najniższym od sty'22. W stosunku do szczytów z maja ceny zmalały o ok. 1/3. Zmiany cen wpisywały się w tendencje zarysowane na rynku olejów roślinnych i cen ropy na świecie. Przeciętna cena ropy Brent w analogicznym okresie (maj-gru) zmalała o ok 27%. Spadkom cen na rynku rzepaku sprzyjała zwiększona podaż nasion z Ukrainy, która wiązała się z przedłużeniem w listopadzie porozumienia dot. korytarza eksportowego dla towarów rolnych z tego kraju.

PERSPEKTYWY 2023

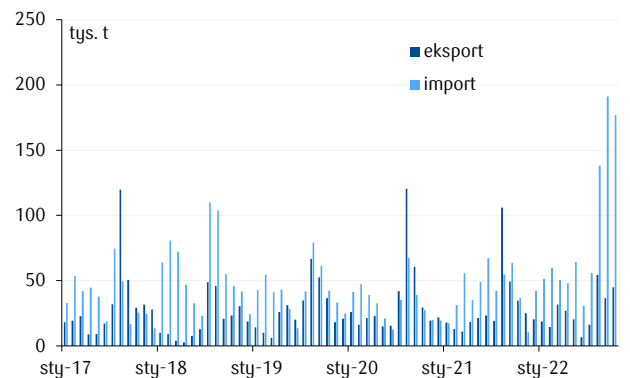

W 2023 prawdopodobne są dalsze obniżki cen na rynku rzepaku, głównie pod wpływem malejącego popytu (spowolnienie gospodarcze). Bardziej komfortowy bilans nasion w sez. 2022/23 stanowi istotne wsparcie dla scenariusza spadków, jednak zapasy rzepaku będą kształtować się wciąż na relatywnie niskim poziomie. Decydującym czynnikiem będą zbiory rzepaku w 2023 - światowa produkcja będzie hamowana mniejszą powierzchnią upraw pod zbiory w sez. 2023/24 (-2,8% r/r wg IGC). Ceny rzepaku podążać będą za zmianami cen na rynku ropy. Mimo iż na ogół oczekuje się dalszych spadków tego surowca, to wciąż istnieją ryzyka, które mogą odwrócić tę tendencję, m.in. ewentualny wzrost popytu w Chinach.

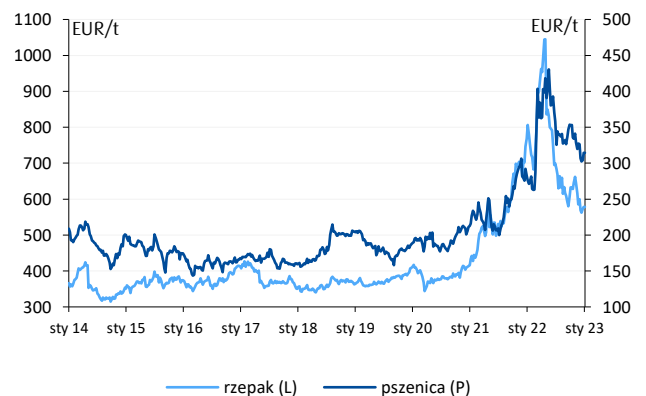
Produkcja, zużycie i zapasy końcowe rzepaku na świecie (grudzień'22)

Polski handel zagraniczny rzepakiem

Ceny rzepaku vs cena pszenicy (Euronext, najbliższy kontrakt)

Źródło: IGC, GUS, Datastream, PKO Bank Polski

Mleko

ODBICIE ŚWIATOWEJ PRODUKCJI MELKA W 2023

- USDA prognozuje, że światowa produkcja mleka w 2023 wzrośnie o 1,0%, wobec spadku o 0,2% w 2022. Na zbliżonym poziomie utrzyma się produkcja mleka u pięciu głównych światowych eksporterów produktów mleczarskich, jednak przy spadku dostaw w UE o 1%.
- Finalnie spadek unijnej produkcji może być nieco mniejszy. Według KE, dostawy mleka w UE-27 w 1-3q22 zmalały o 0,4% r/r, a dane dla października wskazują już na dodatnią roczną dynamikę produkcji (+1,6%). Wzrost cen mleka jest czynnikiem krótkoterminowo oddziałującym na wzrosty podaży, mimo mniejszego pogłowia krów mlecznych w UE oraz wzrostu kosztów produkcji. Średnioterminowy rozwój sektora ogranicza niepewność związana z projektowanymi zmianami w polityce rolnej. Prognozy KE (Medium-term Outlook), wskazują na spadek unijnej produkcji mleka do 2032 średniorocznie o 1,1%.
- Produkcja mleka w Polsce wciąż notowała silne wzrosty na tle pozostałych krajów UE. Według GUS krajowy skup mleka w okresie sty-lis'22 wzrósł w relacji rocznej o 2,2%. Istnieje jednak ryzyko, że tempo wzrostu produkcji w kolejnych miesiącach wyhamuje. GUS w grudniowym szacunku zbiorów w Polsce w 2022 wskazał na spadek produkcji kukurydzy na kiszonkę o 11% r/r, co sugerować może uszczuplenie krajowej bazy paszowej w gospodarstwach mleczarskich w 1h23.

SŁABNĄCY POPYT I SPADKI CEN PROD. MLECZARSKICH

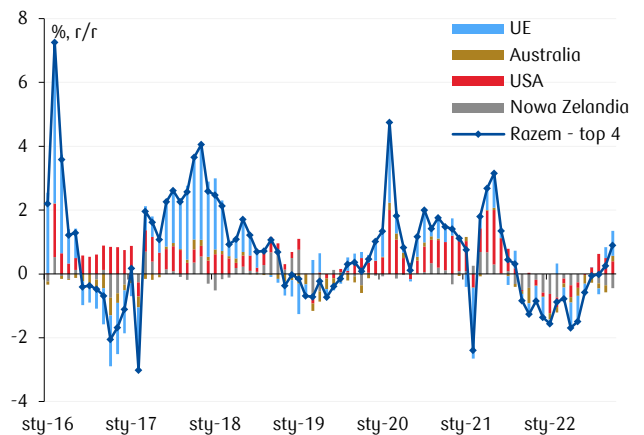
- Koniec 2022 przyniósł wyraźne spadki cen niektórych produktów mleczarskich będące prawdopodobnie efektem zmniejszonego popytu. Z danych MRiRW wynika, że ceny masła w połowie grudnia były o ok. 10% niższe w porównaniu do szczytów z końca października, co jednocześnie oznaczało spadek rocznej dynamiki wzrostu do ok. 13% wobec wzrostów sięgających 80% r/r na początku 3q22. Natomiast ceny odtuszczonego mleka w proszku w połowie grudnia znalazły się na poziomie najniższym od momentu wybuchu wojny na Ukrainie (por. wykres).
- W 3q22 sytuacja w przetwórstwie mleka wciąż była dobra. Zyski branży wzrosły o 41% r/r przy wzroście przychodów o 57% r/r, choć w stosunku do 2q22 wynik finansowy zmalał o 74%. Zmniejszenie dynamiki cen produktów mleczarskich nie wyklucza spadków rentowności w mleczarstwie w 4q22, choć dobra 1h22 może sprawić, że wyniki za cały 2022 będą korzystne.
- Przeciętna krajowa cena skupu mleka w lis'22 ukształtowała się na poziomie 2,70 zł/l, tj. wyższym o 56% r/r.

PERSPEKTYWY 2023

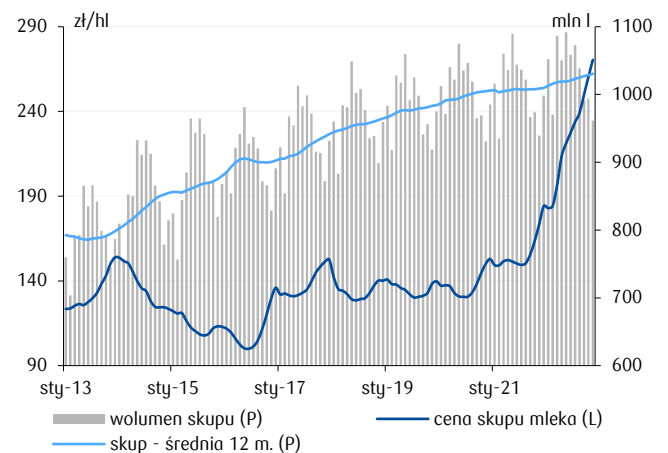

Prognozujemy, że przeciętna cena mleka w 2023 zmieni się w zakresie od -1% r/r do +10% r/r, choć wzrosty cen w dużej mierze dotyczyć będą 1h23, a w 2h23 bardziej prawdopodobne są już spadki cen. Stabilizacja produkcji u głównych eksporterów na świecie w 2023 przemawia za utrzymaniem relatywnie wysokiego poziomu notowań na rynku mleka. Niemniej, zwiększone ryzyko recesji i spadek siły nabywczej konsumentów w warunkach wciąż wysokiej, choć spadającej, inflacji w 2023 mogą oddziaływać w kierunku spadku popytu na produkty mleczarskie.

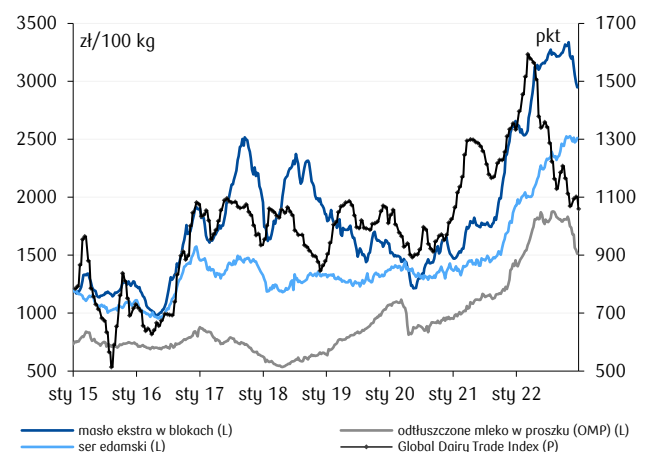
Zmiany produkcji mleka – główni eksporterzy

Cena i wolumen skupu mleka w Polsce

Ceny produktów w mleczarskich w Polsce

Źródło: MRiRW, GUS, USDA, KE, IGC, PKO Bank Polski

Wołowina

ODBICIE ŚWIATOWEJ PRODUKCJI WOŁOWINY

- Rynek wołowiny znajduje się pod dużym wpływem wzrostów produkcji u głównych światowych eksporterów. Po znaczących spadkach jakie odnotowano w Brazylii i Australii w 2021, produkcja wołowiny w tych dwóch krajach w 2022, wg USDA, wzrosła odpowiednio o 6,1% i 3,3%.
- Jednocześnie pogłębia się spadek unijnej produkcji. Z danych Eurostatu wynika, że uboje bydła w 3q22 w UE-27 zmalały o 3,1% r/r po spadkach o 0,8% r/r i 0,4% r/r odpowiednio w 1q22 i 2q22. Za spadki w dużej mierze odpowiadała zmniejszona produkcja w Polsce (-6% r/r), choć ujemną dynamikę odnotowano wśród większości głównych producentów.
- W 2023 możliwa jest stabilizacja unijnej produkcji. Niemniej, KE prognozuje, że unijna produkcja wołowiny w kolejnych latach (do 2032) zmniejszać się będzie w średniorocznym tempie 0,9%. Jednym z ważniejszych czynników oddziałujących na spadki produkcji w średnim okresie jest niepewność związana z planowanymi zmianami w unijnej polityce rolnej dla rolnictwa po 2023.

SPADEK POLSKIEGO EKSPORTU WOŁOWINY

- Spadki krajowej produkcji znajdują odzwierciedlenie w handlu zagranicznym wołowiną. Z danych GUS wynika, że polski eksport mięsa świeżego i mrożonego w 3q22 zmalał o 5,7% r/r. Niemniej, wartość sprzedaży zagranicznej, z uwagi na wzrosty cen, zwiększyła się o 26,5% r/r (vs 36,8% r/r w 2q22).

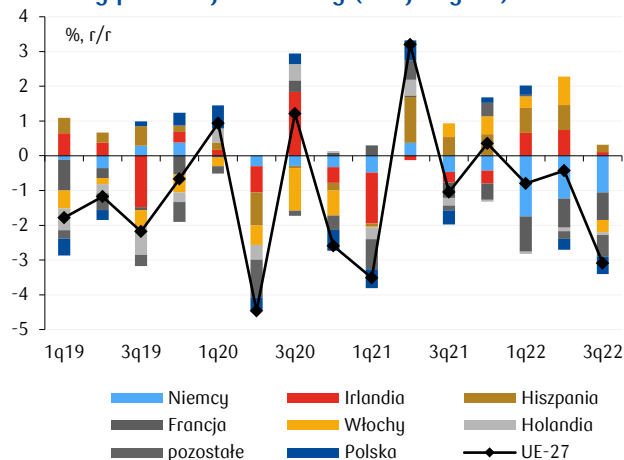
WZROSTY CEN BYDŁA CORAZ SŁABSZE

- Ceny bydła utrzymują się na podwyższonym poziomie z uwagi na mniejszą podaż krajową i unijną. Przeciętna krajowa cena skupu bydła w listopadzie osiągnęła poziom 10,9 zł/kg, co oznaczało wzrost o 16% r/r. Jednak dynamika cen wyraźnie wyhamowywała w stosunku do poprzednich miesięcy, co w dużym stopniu wpisywało się w schłodzenie koniunktury na światowym rynku wołowiny. Co prawda w listopadzie wartość indeksu cen FAO dla wołowiny była niższa o 8,3% r/r, ale dekonjunktura na rynku UE, w tym również w Polsce, nie była tak znacząca z uwagi zmiany na rynkach walutowych. Warto jednak zwrócić uwagę na solidne umocnienie się złotego w ostatnich dwóch miesiącach 2022.
- Dynamika roczna cen obniża się również ze względu na wygasanie efektu zwiększonego popytu w HoReCa, który w 1h22 sprzyjał utrzymywaniu się wysokiej dynamiki (niska baza odniesienia w 1h21, kiedy obowiązywały ograniczenia pandemiczne).

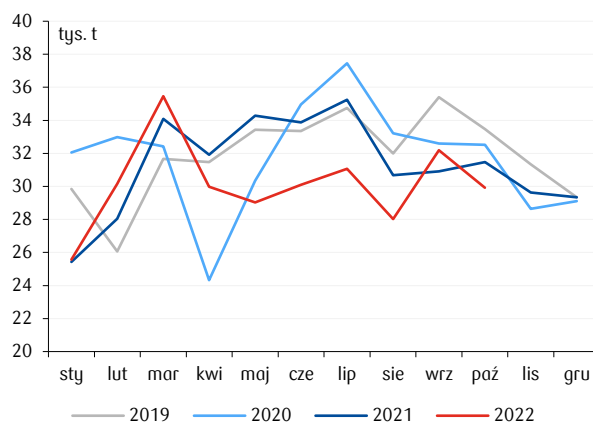
PERSPEKTYWY 2023

- 🔍 Oceniamy, że przeciętna cena skupu bydła w 2023 będzie niższa o co najmniej 8% r/r. Spadek, z jednej strony będzie konsekwencją zmniejszenia presji podażowej (głównie na świecie, ale także w UE, m.in. wskutek poprawy sytuacji dochodowej producentów), a z drugiej strony prawdopodobnego obniżenia się popytu, który wiąże się z oczekiwanym spowolnieniem gospodarczym. Spadek siły nabywczej konsumentów w warunkach wysokiej inflacji ograniczać może zakupy produktów droższych, do których należy wołowina, oraz wydatki w kanale HoReCa.

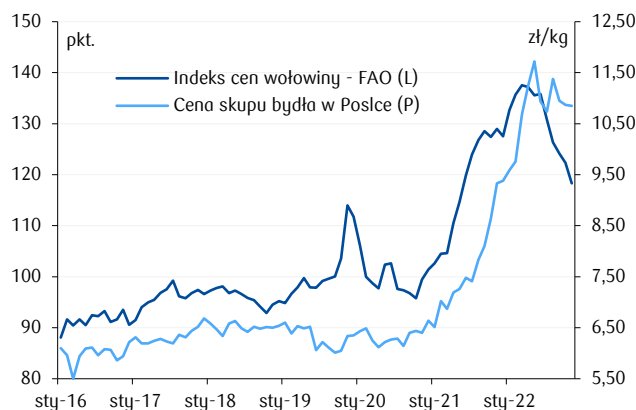
Zmiany produkcji wołowiny (uboje bydła) w UE-27

Polski eksport mięsa wołowego (świeże i mrożone)

Ceny skupu bydła vs indeks cen wołowiny FAO

Źródło: Eurostat, GUS, FAO, PKO Bank Polski

Drób

PRODUKCJA DROBIU W POLSCE ZACZĘŁA MALEĆ

- Z danych Eurostatu wynika, że produkcja drobiu w Polsce, mierzona masą ubojów, w 1-3q22 zwiększyła się o 7,7% r/r. Za większość wzrostu odpowiadał okres od kwietnia do lipca, kiedy produkcja silnie odbudowywała się po ubiegłorocznych spadkach, wywołanych grypą ptaków. Od września notuje się już spadki ubojów w relacji rocznej, głównie dotyczy to indyków. Spadki potwierdzają dane GUS o krajowej produkcji mięsa w firmach zatrudniających 50 os. i więcej – w okresie wrz-lis'22 była niższa ok. 8% r/r. Przy zmniejszonym zasięgu grypy ptaków, przyczyn spadków można upatrywać w rosnących kosztach produkcji. Obawy związane z rosnącymi kosztami ogrzewania kurników, mogły ograniczyć wstawienia. Presja kosztów po stronie pasz wciąż była wysoka. Relacja cen kurcząt do cen mieszanki pełnoporcjowej w listopadzie ukształtowała się na poziomie wyższym tylko o 2,6% r/r.
- Wciąż kontynuowany jest spadek produkcji drobiu u najważniejszych producentów w UE. Głównie we Francji (-10% r/r w 3q22), Niemczech (-3,7%), Włoszech (-14%) czy też na Węgrzech (-12%), gdzie grypa ptaków mocno uszczupliła podaż. HPAI w drugiej połowie listopada pojawiła się też w Polsce, po tym jak nasz kraj, na początku tego miesiąca, odzyskał status kraju wolnego od grypy ptaków.

SPADA RÓWNIEŻ EKSPORT

- Spadki krajowej produkcji wpływają ograniczająco na polski eksport drobiu – we wrześniu i październiku łącznie sprzedaż zagraniczna mięsa i podrobów zmalała o 2,6% r/r, niemniej w ujęciu wartościowym eksport wciąż dynamicznie rósł z uwagi na wyższe ceny. Większej sprzedaży zagranicznej sprzyjała luka podażowa na niektórych rynkach unijnych.

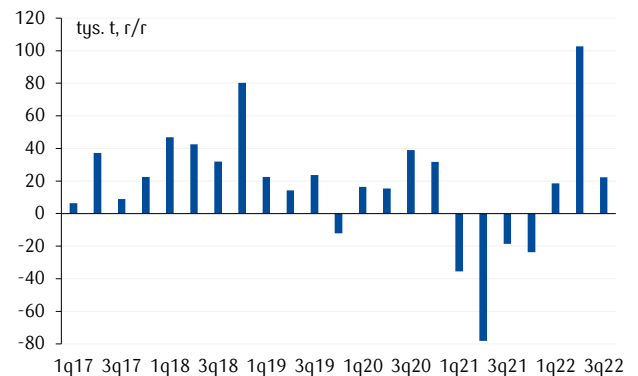
CENY DROBIU WCIĄŻ WYŻSZE

- Przeciętna cena skupu drobiu w lis'22 była wyższa o 52% r/r, choć w większym stopniu niż ceny kurcząt (+40% r/r) wzrosły ceny skupu indyków (+70% r/r). Tzw. „afery paszowa” odbiła się ujemnie na cenach mięsa, jednak jej wpływ na rynek był jedynie krótkookresowy. Spadek dynamiki cen w warunkach kurczącej się podaży oznacza, że większego znaczenia w kształtowaniu cen na rynku zaczynają nabierać czynniki popytowe.
- Wyniki finansowe w przetwórstwie mięsa drobiowego w 3q22 wciąż były dobre. Według PONT wynik finansowy branży PKD 10.12 w 3q22 wzrósł o 114% r/r. W 4q22 relacje cen mięsa do cen żywca uległy jednak pogorszeniu (firmom coraz trudniej przenosić wyższe ceny drobiu na odbiorców), co sugerować może nawet spadki zysków w relacji rocznej.

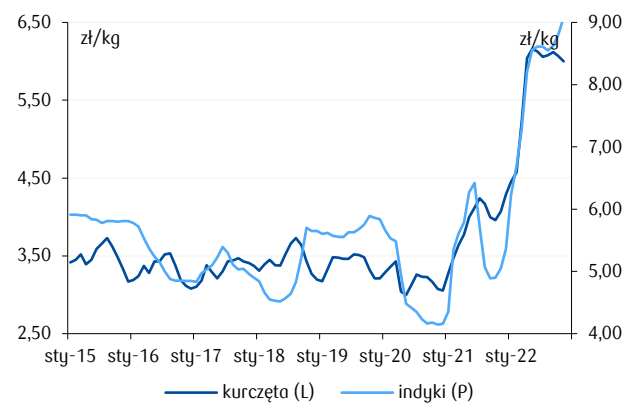
PERSPEKTYWY 2023

 Oczekujemy, że przeciętna cena skupu drobiu w 2023 ukształtuje się na poziomie nieznacznie wyższym niż w 2022 (zmiana w zakresie od -4% do +6% r/r). W 1h23 ceny zanotują spadki r/r, niemniej spadki produkcji będą utrzymywać je na podwyższonym poziomie. Wysoki poziom inflacji oraz spowalniająca gospodarka będą czynnikami oddziałującymi w kierunku spadków konsumpcji. Drób może zyskać względem droższej wieprzowiny i wołowiny w czasie spowolnienia, niemniej, popyt na droższe elementy tuszki może się obniżyć. Spadek zapotrzebowania może dotyczyć w dużej mierze sektora HoReCa, gdyż konsumenci mogą ograniczać wydatki na gastronomię.

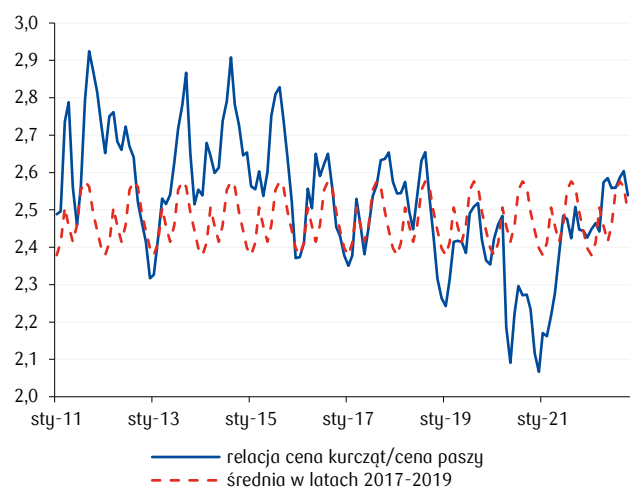
Zmiany produkcji drobiu (masa ubojów) w Polsce

Ceny skupu kurcząt i indyków

Opłacalność chowu kurcząt

Źródło: GUS, MRIRW, Eurostat, PKO Bank Polski

Wieprzowina

SPADA PRODUKCJA W UE, ROŚNIE NA ŚWIECIE

- Z danych Eurostatu wynika, że w 3q22 spadki produkcji trzody chlewnej w UE pogłębiły się - uboje świń (waga poubojowa) były niższe o 7,1% r/r wobec spadku o 3,9% r/r w 2q22. Największe obniżki dotyczyły Niemiec, Polski, Danii oraz Hiszpanii, która przez dłuższy czas broniła się przed spadkami. Mniejsza podaż jest konsekwencją utrzymywania się przez dłuższy czas niskiej opłacalności produkcji, na którą przełożyły się zarówno podwyżki cen pasz, jak i niskie ceny sprzedaży (do 1q22), będące rezultatem niskiego popytu na rynkach trzecich, głównie w Chinach. FAO (Food Outlook, listopad'22) szacuje, że światowa produkcja wieprzowiny w 2022 wzrośnie o 1,8% r/r (+2,2 mln t), głównie za sprawą Chin, gdzie odnotuje się wzrost aż o 6,9% r/r (+3,7 mln t).

MNIEJSZY CHIŃSKI IMPORT WIEPRZOWINY

- Jednocześnie wg prognoz FAO, chiński import mięsa wieprzowego w 2022 zamknie się wolumenem 2,64 mln t, tj. niższym o 45% r/r. Ma to odzwierciedlenie w wynikach unijnego eksportu, niemniej znaczący efekt bazy, związany z wysokim eksportem do Chin w 2021, zaczyna powoli wygasać. Według Eurostatu, w 1-3q22 unijny eksport mięsa wieprzowego zmniejszył się o 24% r/r, jednak w 3q22 skala spadku zmalała do 6% r/r.
- W wyniku wzrostów cen mięsa wieprzowego od 3q22 notuje się spadki polskiego importu wieprzowiny, co w kontekście niższej krajowej produkcji wskazuje na zmniejszanie się konsumpcji wieprzowiny w Polsce. Jednocześnie, mimo spadków, łącznie w okresie sty-paź'22 ujemne saldo polskiego handlu zagranicznego mięsem wieprzowym (CN0203) zwiększyło się o 31% r/r kształtując się na rekordowo wysokim poziomie 317 tys. t.

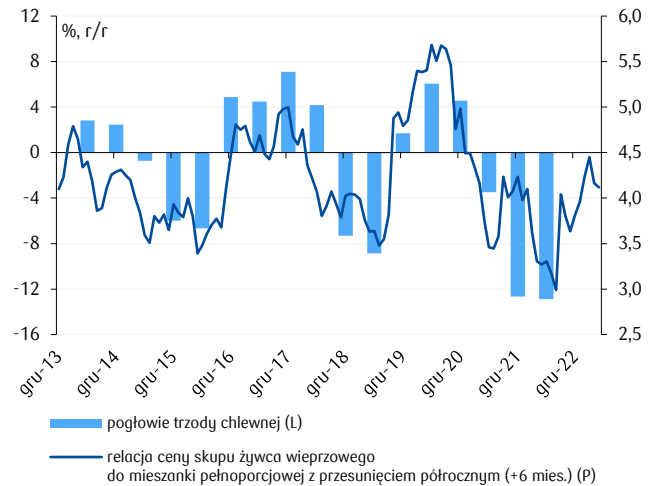
KONTYNUACJA WZROSTÓW CEN TRZODY

- Ograniczenia w unijnej produkcji przekładają się na wzrosty cen na rynku żywca. Według GUS przeciętna cena skupu trzody chlewnej w listopadzie wyniosła 7,43 zł/kg i była wyższa o 74% w relacji rocznej. Wzrosty cen doprowadziły do poprawy opłacalności chowu świń – relacja cen skupu do cen mieszanki pełnoporcjowej wzrosła o 26% r/r do poziomu wyższego (+1,6%) od średniej wieloletniej.
- Podwyżki cen żywca przekładają się naturalnie na wzrost kosztów w przetwórstwie mięsa czerwonego. Przychody branży w 3q22 nie nadążyły już za wzrostami cen surowca. Odnotowany w 3q22 spadek wyniku finansowego branży PKD 10.11 aż o 52% r/r może wskazywać na narastający problem bariery popytowej.

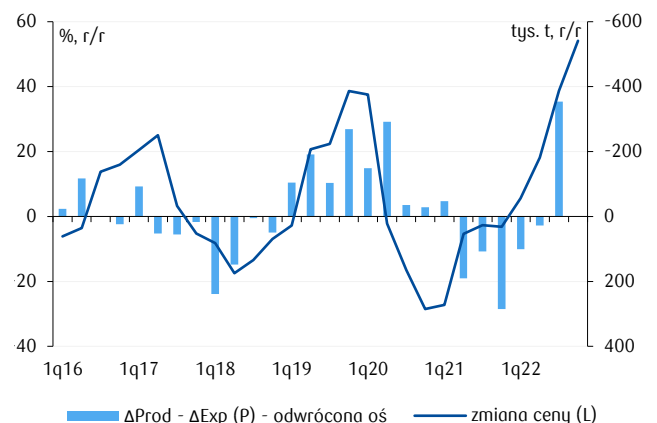
PERSPEKTYWY 2023

- Oczekujemy, że przeciętna cena skupu trzody chlewnej w 2023 wzrośnie w stosunku do 2022 o 2-11%, choć już 2h23 może przynieść spadki w relacji rocznej o 4-15%. Niewykluczony spadek cen pasz może złagodzić presję kosztową w produkcji żywca, jednak silne podwyżki cen nośników energii i duża niepewność na rynku powstrzymają ewentualne duże zmiany w podaży co najmniej do końca 1q23. Spadek siły nabywczej konsumentów w warunkach wysokiej (choć prawdopodobnie spadającej) inflacji i oczekiwanego spowolnienia gospodarczego będzie oddziaływał negatywnie na konsumpcję wieprzowiny - wysokie ceny mogą nie być akceptowalne dla konsumentów. Zmaleć może popyt w HoReCa, z uwagi na możliwe ograniczenie wydatków na gastronomię.

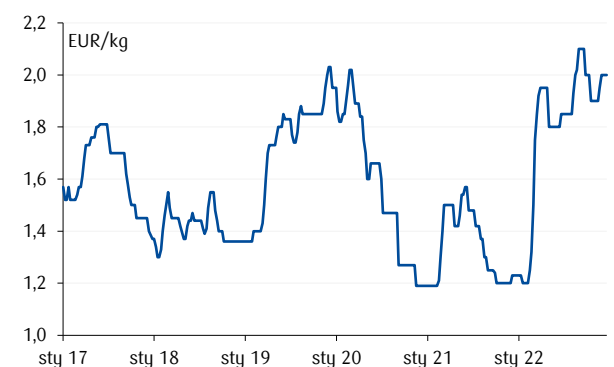
Pogłowie trzody chlewnej w Polsce a opłacalność chowu świń

Zmiany w produkcji i eksporcie mięsa wieprzowego w UE-27

Ceny tuczników w Niemczech

Źródło: GUS, MRiRW, Eurostat, PKO Bank Polski

Owoce

WIĘCEJ JABŁEK NA ŚWIECIE W 2022

- W opublikowanym w grudniu raporcie dot. rynku jabłek, USDA wskazuje na spadek światowej produkcji tych owoców w sez. 2022/23 o 4,7% r/r. Główną przyczyną będzie obniżka zbiorów w Chinach (o blisko 11% r/r), odpowiadających za ponad połowę globalnej produkcji tych owoców (55% w 2021).
- W Polsce, wg wynikowego szacunku GUS, zbiory jabłek w 2022 wyniosły ponad 4,2 mln t i były wyższe o 5% r/r, przy wzroście zbiorów owoców z drzew o 6% r/r. Wysoką dynamiką wzrostu charakteryzowała się produkcja gruszek (+17% r/r).
- Przy uszczuplonych możliwościach eksportu polskich jabłek, a także wskutek wzrostu kosztów przechowywania, większego znaczenia w zagospodarowaniu jabłek nabrało przetwórstwo. Z danych GUS wynika, że krajowa produkcja soku jabłkowego od września'22 do listopada'22, czyli w okresie w którym wytwarza się blisko 50% rocznej produkcji, wzrosła o blisko 18% r/r (dane dla firm o zatrudnieniu 50 os. i więcej).

GORSZE PERSPEKTYWY EKSPORTU JABŁEK DO EGIPCI

- W sez. 2022/23 zmniejszyły się możliwości sprzedaży polskich jabłek do Europy Wschodniej (skutek wojny), niemniej nienajlepsze perspektywy stoją przed sprzedażą na ważne rynki pozaeuropejskie. Według USDA Egipt, który w minionym sezonie był największym odbiorcą jabłek z Polski, w sez. 2022/23 może zanotować spadek importu tych owoców o 28% r/r, co może mieć odczuwalne konsekwencje dla polskiego rynku. Już w pierwszych miesiącach bieżącego sezonu (wrzesień-październik) polski eksport jabłek obniżył się o 26% r/r (za GUS).
- Większy wolumen produkcji soków przełożył się dodatnio na ich sprzedaż zagraniczną, choć pierwsze miesiące sez. wykazywały się zmniejszoną dynamiką sprzedaży – eksport w wrz-paź'22 wzrósł o 3,6% r/r po wzroście o 47% r/r w sez. 2021/22. Czynnikiem wspierającym dla polskiego eksportu koncentratu soku jabłkowego jest spadek aktywności Chin w handlu. Dane USDA dla pierwszych miesięcy sez. 2022/23 potwierdzają znaczący spadek dostaw chińskiego soku na rynek amerykański (-40% r/r w okr. wrz-paź'22).

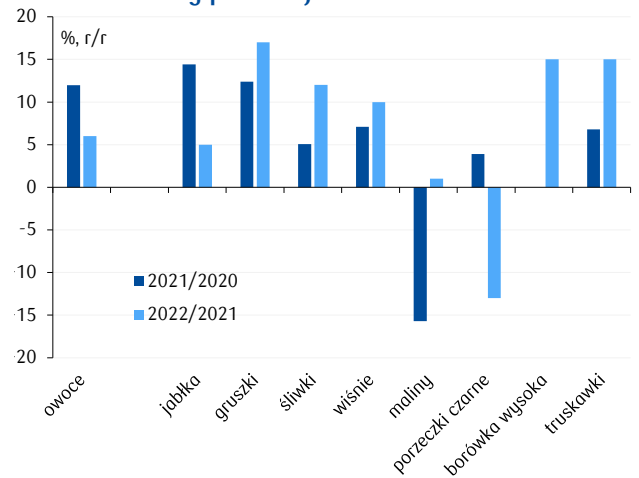
CENY JABŁEK DESEROWYCH WYŻSZE

- Zmiany cen jabłek w kraju mogą odzwierciedlać sytuację różnic w podaży między rynkiem świeżym a przetwórstwem – wg MRiRW przeciętna cena skupu jabłek deserowych w 3 pierwszych tyg. gru'22 była wyższa 36% r/r, podczas gdy w przetwórstwie ceny odnotowały spadki r/r – por wykres.

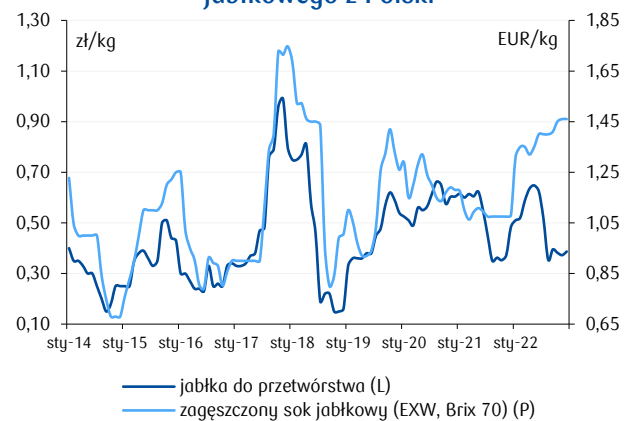
PERSPEKTYWY 2023

 Wzrost udziału owoców skierowanych do przetwórstwa oraz podwyższone koszty magazynowania owoców, mimo zmniejszonej sprzedaży eksportowej, mogą mieć odzwierciedlenie w niższych zapasach jabłek (r/r) w kolejnych miesiącach 2023. Utrzymujemy, że w takich uwarunkowaniach możliwy jest wzrost cen jabłek większy od sezonowego wzorca, co może skutkować wzrostem inflacji w kategorii owoce w 2q23.

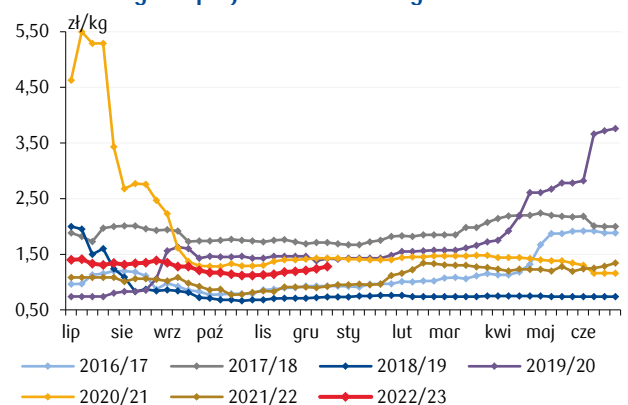
Zmiany produkcji owoców w Polsce

Ceny skupu jabłek do przetwórstwa i ceny soku jabłkowego z Polski

Ceny skupu jabłek deserowych w Polsce

Źródło: IERIGZ-PIB, MRiRW, IHS Markit, GUS, PKO Bank Polski

Warzywa

ZBIORY WARZYW NIEZNACZNIE LEPSZE OD OCZEKIWAŃ

- Według wynikowego szacunku zbiorów GUS, produkcja warzyw gruntowych w Polsce w 2022 wzrosła o 3% r/r. Jest to większy wzrost niż oczekiwano we wrześniu (+0,5% r/r). Wzrost kategorii wynika z wyższej produkcji warzyw ciepłolubnych – pomidorów i ogórków, a także cebuli. Na ogół jednak warunki pogodowe nie sprzyjały uprawie warzyw, a produkcja ukształtuje się poniżej średniej wieloletniej.
- Z powodu suszy, odnotuje się spadki produkcji warzyw korzeniowych i kapustnych. Szacunki te znajdują odzwierciedlenie w produkcji przetworów warzywnych w Polsce, która w firmach zatrudniających 50 os. i więcej, w przypadku mrożonych warzyw, w okresie lip-lis'22 zmalała o 10,4% r/r, a w przypadku marynat zmniejszyła się o 20% r/r. Spadek produkcji przetworów może częściowo wynikać ze zwiększonego popytu na rynku niektórych warzyw świeżych.

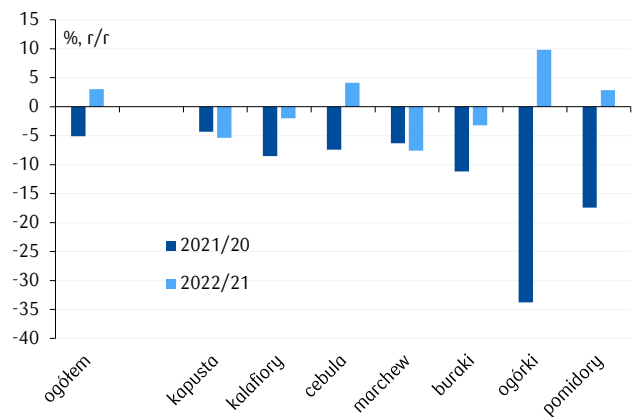
UTRZYMUJE SIĘ WYSOKA SPRZEDAŻ CEBULI

- Dane GUS wskazują, że polski eksport warzyw świeżych w pierwszych 4 mies. sez. zwiększył się o 17% r/r, napędzany silnym wzrostem sprzedaży zagranicznej cebuli o 60% r/r (+26 tys. t). Utrzymywał się wciąż wysoki popyt na Ukrainie (+23 tys. t), gdzie odnotowano znaczący spadek produkcji tego warzywa z powodu wojny. Deficyt podaży tego warzywa odnotowuje się również w niektórych krajach UE, z powodu spadków produkcji wywołanych suszą. Dotyczy to m.in. Hiszpanii, w której, wg portalu freshplaza.com, tegoroczne zbiory cebuli mogły zmaleć nawet o 40% r/r.

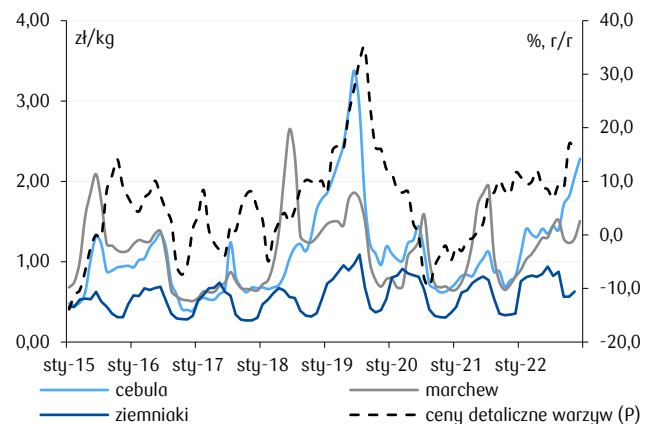
POMIDORY Z IMPORTU TŁUMIĄ CENY W POLSCE

- W listopadzie dynamika wzrostu cen pomidorów krajowych, mimo znacząco wyższych kosztów ogrzewania szklarni, spowolniła do 22% r/r wobec wzrostu o 39% r/r w październiku, mając wyraźny wpływ na inflację warzyw (spadek z 17,0% r/r w paź'22 do 15,4% r/r). Według MRiRW, cena pomidorów importowanych na rynkach hurtowych w lis'22 była niższa o 3,8% od krajowych. Producenci z Europy Zachodniej, z uwagi na uwarunkowania klimatyczne, mogą w mniejszym stopniu odczuwać wzrost kosztów związany z wyższymi cenami energii. Według KE, przeciętna cena pomidorów w Hiszpanii w listopadzie'22 była o 15% niższa w stosunku do średniej z ostatnich 5 lat.
- Ceny warzyw gruntowych utrzymują również wysoką dynamikę wzrostów, mimo dodatnich zmian po stronie podaży. Najbardziej zauważalny wzrost cen odnotowano w przypadku cebuli - przeciętna cena skupu w gru'22 była wyższa aż 2,9-krotnie w relacji rocznej (MRiRW).

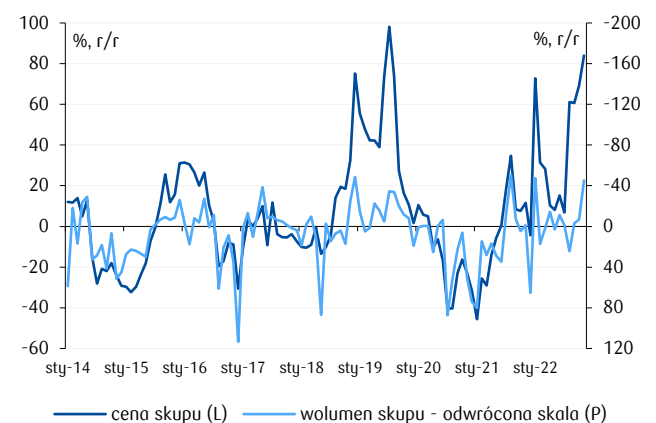
Zmiany zbiorów warzyw gruntowych w Polsce

Ceny skupu warzyw

Ceny i skup ziemniaków

Źródło: IERiGŻ-PIB, GUS, PKO Bank Polski

PERSPEKTYWY 2023

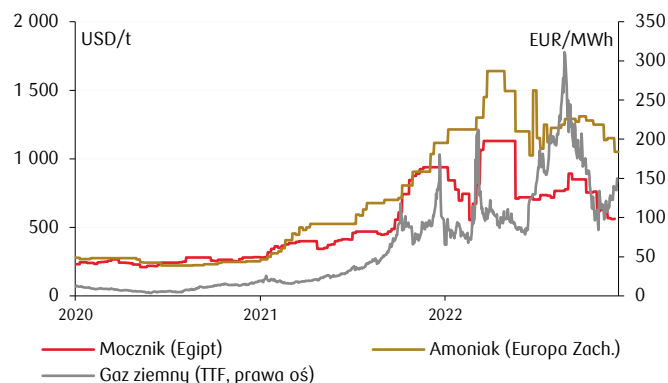
W 1h23 możliwe są dalsze wzrosty cen na rynku warzyw. Wysokie zapotrzebowanie na rynkach trzecich oraz wzrost kosztów w przechowywaniu mogą przyczynić się do zmniejszenia podaży w najbliższych miesiącach. Mniejsza produkcja warzyw spod osłon, z uwagi na podwyższone koszty ogrzewania, będzie wspierać podwyżki cen, choć warzywa z importu będą stanowić wciąż czynnik hamujący wzrosty.

Rynek nawozów

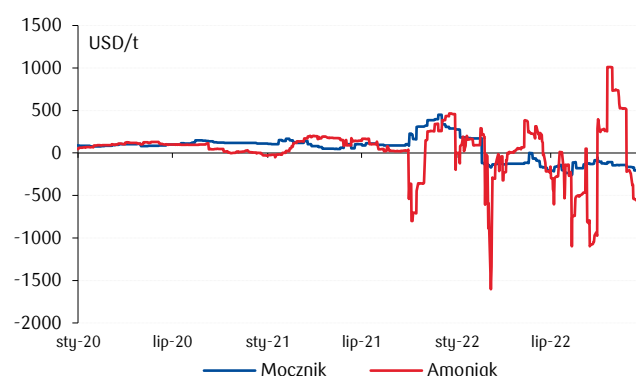
SŁABY POPYT, ALE NADAL DROGA ENERGIA

- Ceny nawozów od osiągnięcia szczytów w 1h22 nieustannie spadają, podążając za cenami płodów rolnych i surowców energetycznych. Nadal jednak są one na wysokich poziomach. W ujęciu globalnym wg IFA konsumpcja nawozów w sezonie 2022/23 ma zmaleć o 5%, czyli mocniej niż w sezonie 2021/22 (-2,4%) i będzie na poziomie niższym niż np. w 2019. Największe spadki (-14%) spodziewane są w nawozach potasowych z uwagi na ograniczenie podaży z Białorusi i Rosji. Dużo słabiej (-2% r/r) ma spaść podaż nawozów azotowych dzięki zwiększeniu produkcji w krajach o niskich kosztach energii. Wzrosnąć ma natomiast produkcja nawozów fosforowych – o 7%.
- Wydaje się, że ceny nawozów azotowych mogą być najbardziej stabilne, gdyż rolnicy niechętnie ograniczają nawożenie azotem chcąc utrzymać wysokość plonów na założonym poziomie w krótkim terminie (w średnim terminie mniejsze nawożenie potasem i fosforem również może skutkować niższymi zbiorami). Podtrzymaniu cen sprzyja również wysoka cena gazu – głównego surowca wykorzystywanego do produkcji nawozów azotowych, ale wpływającego również na ceny takich produktów jak DAP/MAP i saletra potasowa. Cena gazu jest nadal wysoka, szczególnie w Europie i części Azji uzależnionej od dostaw z innych krajów (np. Japonii i Korei Południowej). W 2022 ceny „niebieskiego paliwa” w Holandii (TTF) utrzymywały się na poziomie ponad 133 EUR/MWh, dla porównania w 2021 było to 47 EUR. W 2023 rynek również będzie napięty i będzie stanowić czynnik ograniczający podaż.
- Lokalnie w kierunku spadku cen będzie oddziaływać normalizacja stawek frachtu morskiego masowcami, a dzięki temu tańszy import. Warto zaznaczyć, że stabilizująco na ceny nawozów działało zwiększenie eksportu z Chin latem i jesienią 2022. Był on natomiast relatywnie niski na przełomie 2021/22 co, poza silnymi wzrostami cen energii i płodów rolnych, dodatkowo wspierało wyższe ceny nawozów. Wydaje się, że chińskie firmy powinny nadal utrzymywać wysoki eksport zarabiając dzięki przewadze jaką daje im tańsza produkcja bazująca na węglu, jednakże w oczach władz ważniejsze może okazać się bezpieczeństwo żywnościowe kraju. Na ten moment obowiązują regulacje ograniczające eksport nawozów fosforowych oraz wprowadzono dodatkowe, utrudniające handel, wymogi na eksport azotu. Wreszcie bardzo istotnym czynnikiem są globalne ceny płodów rolnych. Niższe ceny pszenicy, kukurydzy czy oleistych przełożą się na mniejszą aktywność w nawożeniu, a to odbije się na cenach nawozów.
- Podsumowując, na podaż nawozów wpływa nadal wysoka cena gazu, ale nie musi to oznaczać wzrostów cen – za spadkami przemawia niższy popyt oraz wzrosty produkcji i mocy wytwórczych w krajach o niższych kosztach energii (zakładając brak ograniczeń eksportowych).

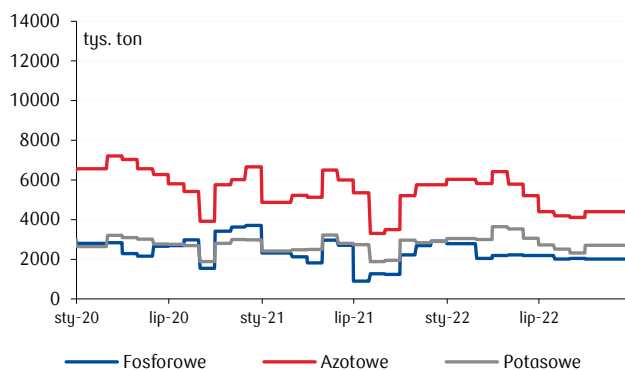
Wybrane notowania nawozów i gazu ziemnego

Szacunkowe marże na produkcji w Europie Zachodniej

Zapasy nawozów w Chinach

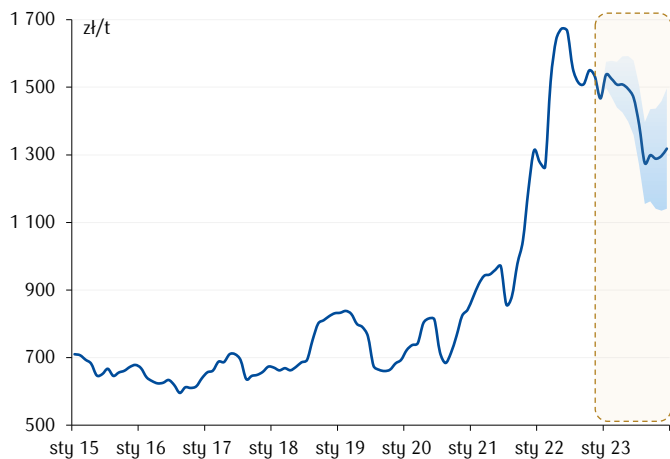

Źródło: Bloomberg, PKO Bank Polski

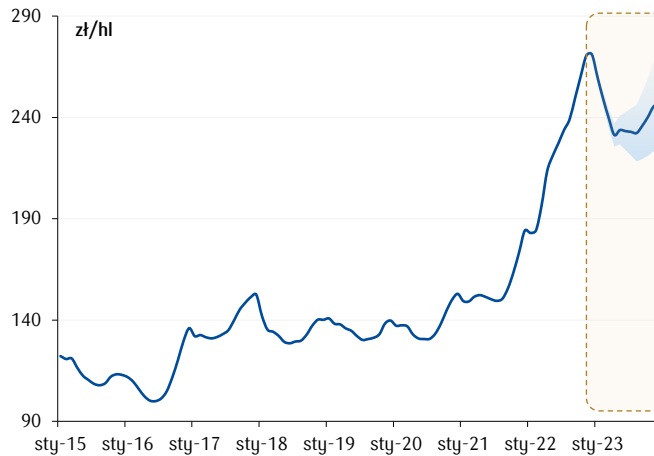
Aneks

PROGNOZY CEN WYBRANYCH PRODUKTÓW ROLNYCH W 2023

Ceny skupu pszenicy

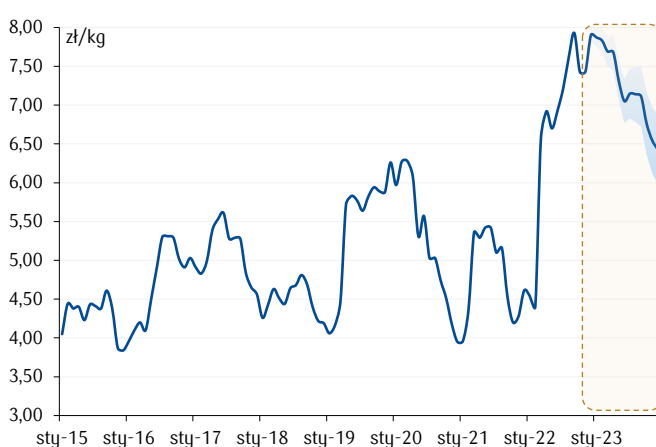
Ceny skupu mleka

Ceny skupu drobiu

Ceny skupu trzody chlewnej

Źródło: GUS, PKO Bank Polski

